

Богмацера Вадим, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Телійчук Віталій Григорович, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

**ЩОДО РОЗГЛЯДУ ПИТАННЯ ПОНЯТТЯ ТА СУТНОСТІ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИНАМ, ЯКІ
ВЧИНЯЮТЬСЯ МОЛОДЦЮ**

За результатами дослідження встановлено, що у практичній діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України існує система заходів впливу на злочинність, і зокрема, що вчиняється молоддю, за допомогою якої здійснюється: запобігання, попередження виявлення, розкриття, припинення, нейтралізація та розслідування злочинів, а також розшук чи затримання злочинців. У сукупності така діяльність оперативних підрозділів поліції направлена на постійний моніторинг і швидке реагування та здійснення ефективного впливу оперативно-розшукових заходів на рівень злочинності на лінії, напрямі та на території оперативного обслуговування. На сьогодні, ці питання є актуальними і серед учених викликають дискусії як по теоретичним, так і практичним напрямам оперативно-розшукової діяльності.

Протидія злочинності складається із системи і комплексного впливу на злочинність та окремі її чинники. З цим погоджуються й інші вчені. Зокрема, А. А. Майоров, визначає, що існуючі способи реагування на злочинність можна представити у вигляді певної системи, а саме системи протидії злочинності, яка включає в себе заходи профілактичного впливу, одним з елементів якого є попереджувальний вплив, як на окремі види злочинів, так і на злочинність в цілому. Така система має включати в себе засоби, форми, способи і прийоми, що застосовують не тільки правоохоронні органи, але й органи місцевого самоврядування, громадські та інші організації, а також самі громадяни. Очікуваний результат протидії злочинності може бути досягнуто тільки на основі використання широкого комплексу загально-соціальних і спеціальних заходів попередження [1, с. 57].

Досліджуючи використання терміну «боротьба зі злочинністю», який раніше застосовувався у нормативно-правових актах МВС України, а сьогодні пропонують замінити на «протидію злочинам», встановлено що він був у свій час дуже містким поняттям та у широкому розумінні означав політику, діяльність державних органів влади, правоохоронних органів,

громадських організацій, міждержавних інституцій та інших структур щодо попередження, виявлення, розкриття і розслідування злочинів [2]. Учений Д. А. Шестаков визначає, що поняття «боротьба зі злочинністю» передбачає активне зіткнення суспільства зі злочинністю, наступальну діяльність на причини та умови злочинності, що «пов'язано з прагненням до перемоги, тобто до знищення злочинності, до повної її ліквідації, що є завідомо нездійсненним» [3, с. 245–246].

Так, згідно наукової позиції О. В. Кириченка та О. А. Шевченка специфічність оперативно-розшукової профілактики виявляється у тому, що вона: веде оперативно-профілактичне спостереження за особами, які поставлені на профілактичний облік у зв'язку з високим ступенем вірогідності їх злочинної поведінки; забезпечується успіх індивідуальної профілактики завдяки наявності оперативної інформації щодо контингенту осіб, які можуть стати на злочинний шлях, та особливостях кожної особи, яка допустила антигромадську поведінку; фіксується середовище місцевих кримінально активних мешканців, в якому здійснюються оперативно-розшукові заходи щодо розкриття злочинів; негласно перевіряється причетність осіб до вчинення злочинів, які знаходяться під оперативним спостереженням; вивчаються окремі категорії осіб, які становлять оперативний інтерес, їх зв'язки, спосіб життя, поведінка та минуле для отримання підстав щодо застосування до неї заходів профілактики [4, с. 203], проте, слід додати ще й здійснення постійного моніторингу з вказаних питань, а також виявлення і встановлення оперативної та іншої інформації про можливі злочинні зв'язки, оточення та інші чинники, які б могли позитивно вплинути на молодих осіб та неповнолітніх з метою планування й реалізації оперативно-розшукових заходів щодо вилучення їх з негативного криміногенного впливу та оточення. В той же час перекладання завдань профілактики державними і соціальними інституціями на плечі оперативних підрозділів поліції, є недоцільним, і це питання продовжує бути дискусійним.

Аналізуючи законодавчу базу України відносно питань протидії злочинам, що вчиняються молоддю, слід зазначити, що питаннями запобігання і протидії займаються виключно суб'єкти правоохоронних органів України, на які покладається зобов'язання по нейтралізації злочинності, і зокрема, серед неповнолітніх та молоді. Враховуючи різнопланові наукові позиції учених та практиків слід визначити, що під терміном «протидія злочинності» окремі вчені розуміють такі елементи, як: «профілактика», «запобігання», «попередження», «боротьба», «контроль над злочинністю», «превенція злочинності», «припинення злочинів».

Таким чином, під поняттям оперативно-розшукової протидії злочинам, що вчиняються молоддю, яку слід розуміти, певну розробку і реалізацію ефективної та оптимальної системи комплексу заходів, направлених на проведення оперативними підрозділами поліції постійно діючого моніторингу і оперативно-розшукових заходів, ефективного використання

засобів і методів з метою розвідки, виявлення, проведення раннього попередження та індивідуальної профілактики щодо запобігання, попередження, припинення і нейтралізації злочинної діяльності та розслідування кримінальних проваджень, що вчинено особами молодого віку та сумісної реалізації із посадовими особами зацікавлених установ, відомств і тих органів та їх керівників від яких залежать дії щодо усунення причин і умов, що сприяли або сприяють, вчиненню кримінальних правопорушень серед молоді. Утім підняті питання не є остаточними і потребують окремого дослідження, або наукового вивчення. Пропоную учасникам конференції прийняти участь у обговоренні піднятих питань та наданих пропозицій.

1. Майоров А. В. Виктимологическая модель противодействия преступности : моногр. М. : Юрлитинформ, 2014. С. 57.

2. Боротьба зі злочинністю та забезпечення прав людини // Referat Central: сайт. URL: http://referatcentral.org.ua/theory_state_law_load.php?id=582&startext=11 (дата звернення: 25.11.2020).

3. Шестаков Д. А. Криминология. Новые подходы к преступлению и преступности. Криминогенные законы и криминологическое законодательство. Противодействие преступности в изменяющемся мире : учеб. 2-е изд., перераб. и доп. СПб. : Юрид. центр Пресс, 2006. С. 245–246

***Бойко Володимир**, здобувач вищої освіти факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

***Телійчук Віталій Григорович**, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент*

**ЩОДО ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО
РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ РОЗВІДКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Нині досить актуальним питанням є розробка способів вирішення проблем забезпечення взаємодії органів досудового розслідування та інших правоохоронних органів для забезпечення кримінального судочинства з урахуванням специфіки їх діяльності, у тому числі з підрозділами